

University of Groningen

Early effects of brain death on kidney injury and outcome after transplantation

Nijboer, Wijmtje Nikeline

IMPORTANT NOTE: You are advised to consult the publisher's version (publisher's PDF) if you wish to cite from it. Please check the document version below.

Document Version

Publisher's PDF, also known as Version of record

Publication date:
2010

[Link to publication in University of Groningen/UMCG research database](#)

Citation for published version (APA):

Nijboer, W. N. (2010). *Early effects of brain death on kidney injury and outcome after transplantation*. s.n.

Copyright

Other than for strictly personal use, it is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

The publication may also be distributed here under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license. More information can be found on the University of Groningen website: <https://www.rug.nl/library/open-access/self-archiving-pure/taverne-amendment>.

Take-down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Downloaded from the University of Groningen/UMCG research database (Pure): <http://www.rug.nl/research/portal>. For technical reasons the number of authors shown on this cover page is limited to 10 maximum.

Dankwoord

Op 15 november 1888 verzond de dichter Herman Gorter vanuit Amsterdam een briefkaart aan zijn vriend, de latinist en componist Alphons Diepenbrock in 's-Hertogenbosch. Op de briefkaart stond de summiere tekst: 'Het ding is af. Pans.' Met 'het ding' doelde hij op zijn omvangrijke gedicht *Mei*, bestaande uit 4400 dichtregels, waaraan hij bijna drie jaar had gewerkt⁽¹⁾.

De opluchting van Herman Gorter kan ik mij goed voorstellen. Ook ik ben blij dat 'het ding', in dit geval 'het boekje' af is. Maar anders dan bij Gorter, die zijn gedicht alleen in kleine kring besprak, is een medisch proefschrift tegenwoordig geen zaak van enkelen, maar van velen, die ik hierbij wil danken voor hun inspanningen.

In de eerste plaats natuurlijk prof. dr. Ploeg. Beste Rutger, vanaf het moment dat ik als JSM-student jouw kamer binnenstapte, verwezen door Hauw The die bedacht dat ik als chirurgie- en niertransplantatie-geïnteresseerde bij jou aan het juiste adres was, ben je mijn onderzoeksbegeleider geworden, en later mijn promotor. Hartelijk dank hiervoor.

Dr. Leuvenink, geachte co-promotor, beste Henri. Een lotgenoot noemde je ooit 'mijn coach-promotor', en daar wil ik me van harte bij aansluiten. Niet alleen ben je altijd bereikbaar voor overleg, ook heb je me gesteund tijdens moeilijke periodes in mijn onderzoek.

Prof. dr. Cremer, prof. dr. rer. nat. Yard en prof. dr. Navis, beste Gerjan, u wil ik allen hartelijk danken dat u plaats heeft willen nemen in de leescommissie voor dit proefschrift. Gerjan, door jou en prof.dr. Rob Henning raakte ik als eerstejaarsstudent enthousiast voor de wetenschap tijdens de organisatie van (toen nog) het Studenten Congres Geneeskunde. Je bent sindsdien één van mijn rolmodellen; dank hiervoor.

Drs. Moers en dr. Koudstaal, beste Cyril en Lyan, dank dat jullie mijn paranimfen willen zijn. Als onderzoekers in opleiding deelden we aio-kamers, bekere slappe koffie en theezakjes; buiten het lab ook onze liefde voor de muziek. Ik ben blij met jullie support.

Prof. dr. Van Goor, beste Harry, dank voor je hulp op histopathologisch gebied, de vele samenwerking en je morele steun. Ik ben blij dat je in mijn oppositiecommissie zit. Hans Burgerhof leerde ik eigenlijk 'te laat' kennen. Zijn statistische hulp was van grote waarde tijdens de laatste helft van mijn onderzoeksperiode. Dr. Theo Schuurs ben ik dank verschuldigd voor zijn co-auteurschap van enkele hoofdstukken van dit proefschrift.

Naast Henri Leuvenink wil ik ook de andere onderzoekers en medewerkers van het Chirurgisch Onderzoekslaboratorium bedanken. Petra Ottens, bedankt voor alle dierexperimenten (ook de mislukte) en de vele assays en PCRs. Dank ook voor je hulp bij de hersendood-experimenten die ik zelf uitvoerde, waarbij je op het kritieke moment altijd bereid was on-

danks je zwangerschap en de isofluraandampen toch even bij te springen. Jacco Zwaagstra, bedankt voor je assays, je bestellingen, je coördinatie van de studenten op het lab en je nuchterheid. Janneke Wiersema, bedankt voor het vele snijden en kleuren. Reni Freund en Antony van Dijk, dank voor jullie hulp en pipettelessen toen ik als student het lab opwandelde.

Naast Cyril en Lyan heb ik op de aio-kamer(s) met veel collega-onderzoekers samengewerkt. Jullie hebben met mij diverse aio-kamerverhuizingen ondergaan, koffie gedronken en congressen bezocht. Bovendien: gedeelde onderzoekssmart is halve onderzoekssmart. Bij name wil ik noemen: Joost van der Hoeven, wiens onderzoekslijn ik heb overgenomen, Erwin Geuken, Nils 't Hart, Martijn de Groot, Ilona Pereboom, Carlijn Buis, Hugo Maathuis, Anne Margot Roskott, Jayant Jainandunsing, Eelke Bos, Aurora Morariu en Ton Lisman.

De oprichting van de databank met humaan materiaal waaruit onder meer voor dit proefschrift is geput, was niet mogelijk geweest zonder de inzet van de studenten van het Prometheus-team. De oprichting van dit team verlost mij van mijn 24/7 bereikbaarheid voor donorprocedures en niertransplantaties en van de soms bijbehorende 36-urige werkdagen. Ik ben blij dat dit team zo'n succes is geworden en dat zoveel studenten hierdoor vroeg in hun studie met de klinische praktijk en met wetenschappelijk onderzoek van donatie en transplantatie in aanraking komen. Dames en heren, bedankt!

Door hun werkzaamheden voor dit team zijn verschillende mensen enthousiast geraakt voor het zelf verrichten van wetenschappelijk onderzoek. Ik wil hierbij vooral Jeffrey Damman en Bert Swart bedanken, die veel werk hebben verricht voor dit proefschrift. Jeffrey, succes met je eigen promotie.

Naast fulltime wetenschappers hebben ook veel clinici bijgedragen aan dit proefschrift. Als eerste wil ik de donor- en transplantatiechirurgen bedanken die altijd bereid waren materiaal af te nemen en mee te helpen. Christina Krikke, Sijbrand Hofker, Henk ten Cate Hoedemaker, Vincent Nieuwenhuijs, Klaas Havenga, Ignace Tielliu en de chivo's en fellows, bedankt. Ook de transplantatienefrologen Jaap Homan van der Heide, Willem van Son, Eltjo de Maar en Marc Seelen wil ik bedanken voor hun samenwerking. Hun database en de medewerking hierbij van Geertien van Dülmen was onmisbaar. Jaap en Willem, jullie waren de begeleiders van mijn keuze-coschap niertransplantatie. Hier heb ik de klinische praktijk van de niertransplantatie leren kennen en heb ik voor het eerst als 'jonge dokter' gewerkt. Dank voor jullie hartelijke ontvangst van deze vreemde chirurgische eend in de bijt.

Een speciaal woord van dank hier voor de Groningse transplantatiecoördinatoren, Daniëlle Nijkamp, Sjirk Fopma, Cees Brugman en Ernst Buiten. Jullie namen mij op sleeptouw bij donorprocedures, zochten Eurotransplantgegevens voor mij op en waren altijd vol belangstelling. Ook nu nog begeleiden jullie de Prometheus-studenten tijdens de donorprocedures. Dank voor jullie grote enthousiasme en hulp.

Ook een woord van dank voor Mariska Danker, secretaresse van mijn promotor, die altijd nog wel weer een gaatje wist te vinden in diens overvolle agenda, en die voor mij zoveel dingen heeft geregeld toen ik al naar Zwolle was verhuisd. Bridget Bendsdorp, dank voor je prachtige ontwerp en layout van dit proefschrift.

Dit onderzoek is tot stand gekomen in een 'agikoïde' constructie, waarbij een AGIKO-stipendium van de Nierstichting ervoor zorgde dat ik afwisselend periodes aan het onderzoek kon werken en bezig kon zijn met mijn opleiding Chirurgie. Dank voor het mogelijk maken hiervan aan mijn academische opleider, prof.dr. Ten Duis. Dr. Pierik, beste Robert, ik ben heel blij dat ik het tweede deel van mijn opleiding bij jou mag volgen en dat je me hebt gefaciliteerd bij de totstandkoming van dit proefschrift. Ook de overige stafleden en vooral de A(N)IOS Chirurgie in het UMCG en de Isala Klinieken wil ik danken voor jullie collegialiteit en prettige werksfeer.

Lieve vader en moeder, dank voor jullie liefde, steun en belangstelling in dit lange traject. Jullie hebben mij kritisch en onafhankelijk leren denken, en in jullie medische en verloskundige praktijk (onbedoeld?) bij mij de fascinatie voor de geneeskunde laten ontstaan. Ik ben er trots op in de voetsporen te treden van jullie en jullie vaders als de derde generatie 'dr. Nijboer'. Lieve broer, ik heb je misschien wel besmet met mijn interesses. Je bent een enthousiast lid van het Prometheus-team geweest en bent nu ook begonnen aan een carrière in de snijdende richting.

Tenslotte: lieve Robert Jan, dank voor je enorme en onvoorwaardelijke steun, waardering en liefde. Vanaf onze eerste kennismaking was je geïnteresseerd in mijn werk. Je hebt me gestimuleerd om door te zetten, ook op momenten dat ik bijna de moed liet zakken. Volgens Rob Henning is promoveren een feestje dat valt te omschrijven als 'trouwen in je eentje'. Ik ben niet alleen blij dat ik dit feestje met jou mag delen, maar ook dat we binnenkort gaan 'trouwen met ons tweetjes'. Ik hou van jou.

¹⁾ Herman Gorter Documentatie 1864-1897, samengesteld door Enno Endt. v Oorschot Amsterdam 1986 2e druk